

De dans
in België

1930 —
— 2021





Akarova



Maurice Béjart



Anne Teresa De Keersmaeker



Wim Vandekeybus



Jan Fabre



Frédéric Flamand



Michèle Anne De Mey



Cie Mossoux-Bonté



Alain Platel



Pierre Droulers



Sidi Larbi Cherkaoui



Olga de Soto



Thomas Hauert



Michèle Noiret



Thierry Smits



Jan Martens



Serge Aime Coulibaly



Mercedes Dassy



Ayelen Parolin



Alexander Vantournhout

- 1930s **Akarova**
- 1961 **Maurice Béjart — *Boléro***
- 1983 **Anne Teresa De Keersmaeker — *Rosas danst Rosas***
- 1987 **Wim Vandekeybus — *What The Body Does Not Remember***
- 1987 **Jan Fabre — *Das Glas im Kopf wird vom Glas***
- 1989 **Frédéric Flamand — *La Chute d'Icare***
- 1990 **Michèle Anne De Mey — *Sinfonia Eroïca***
- 1994 **Cie Mossoux-Bonté — *Twin Houses***
- 1995 **Alain Platel — *La Tristeza Complice***
- 1996 **Pierre Droulers — *de l'air et du vent***
- 2000 **Sidi Larbi Cherkaoui — *Rien de rien***
- 2004 **Olga de Soto — *histoire(s)***
- 2009 **Thomas Hauert — *La Valse***
- 2013 **Michèle Noiret — *Hors-champ***
- 2014 **Thierry Smits — *Cocktails***
- 2014 **Jan Martens — *The Dog Days Are Over***
- 2016 **Serge Aimé Coulibaly — *Kalakuta Republik***
- 2018 **Mercedes Dassy — *i-clit***
- 2019 **Ayelen Parolin — *WEG***
- 2020 **Alexander Vantournhout — *Through the Grapevine***

Edito Hoe de dans en zijn historische ontwikkelingen voorstellen? Hoe kunnen we de benadering ervan toegankelijk maken voor een groot publiek? Deze steeds terugkerende vragen hebben ons ertoe gebracht een specifiek instrument te bedenken, een manier om de geschiedenis van de dans in België te delen door in de eerste plaats de kunstenaars die haar geschreven hebben te herwaarderen. We hadden andere wegen kunnen bewandelen en we beweren niet dat wij een exhaustief en wetenschappelijk onbetwistbaar werk hebben voortgebracht, we hebben simpelweg getracht tegemoet te komen aan een verlangen naar kennis.

Dit boekje geeft een overzicht van de persoonlijkheid en de aanpak van twintig choreografen die een belangrijke rol hebben gespeeld in de evolutie van de dans in België sinds 1930. Het boekje gaat gepaard met evenveel fragmenten uit verfilmde werken. In de loop der tijd hebben deze fragmenten de status

van een document gekregen en als zodanig getuigen zij van de ongelooflijke levenskracht van een kunstvorm die nog te weinig bekend is, en die deelgenoot is van alle belangrijke momenten in het leven van de mens, maar wiens auteurs de dag van vandaag nog moeilijk te traceren zijn. Vanuit de overtuiging dat dans meer erkenning verdient hebben we gekozen voor deze twintig parcours die elk zulk een rijke geschiedenis in zich dragen dat ze op verschillende manieren kunnen benaderd worden, hetgeen we in een pedagogisch dossier beschrijven. Dit dossier zal ook licht werpen op de dans in zijn vele relaties met andere kunstvormen en op de plaats die dans heeft in de samenleving. Het geheel vormt een pedagogische koffer die bestemd is voor ieder die in dans geïnteresseerd is, in de hoop hiermee zin en passie voor dans op te wekken.

Annie Bozzini, Directeur van Charleroi danse



Marguerite Acarin, bekend onder de naam Akarova, een pseudoniem gekozen voor de Russische klank, werd in 1904 geboren in Brussel. Ondergedompeld in de avant-garde kringen die in die tijd beeldende kunst, muziek, theater, literatuur en architectuur op hun grondvesten deden schudden, past ze op dans ideeën uit het Russische constructivisme en het Italiaanse futurisme toe: een geometrische en beeldende dans. Net als haar collega's Isadora Duncan, Ruth Saint Denis of Loïe Fuller verwerpt Akarova de conventionele stijl van het klassieke ballet met zijn gecodeerde bewegingsgrammatica en lineaire verhaallijn. Haar dans is eerder theater dan verhalend; Akarova belichaamt er "personages" en gaat op zoek naar de uitdrukingskracht van emoties. Haar stijl bestaat uit strakke poses, trage en schokkende bewegingen, flitsende getekende figuraties.

Terwijl ze op zoek gaat naar de natuurlijke beweging, zoals Isadora Duncan, verwerpt ze de sensualiteit van het lichaam. Meer nog dan haar dans zijn het niet haar choreografische creaties (*L'Oiseau de feu*, *Les Lettres dansantes*,...), waarvan geen beelden bestaan, die haar nalatenschap hebben bepaald, maar het beeldende karakter van haar werk in de decors en kostuums, bestaande uit gebogen lijnen en geometrische vormen die ze vervaardigt met haar eerste echtgenoot, de constructivistische schilder Marcel-Louis Baugniet.^{1M}

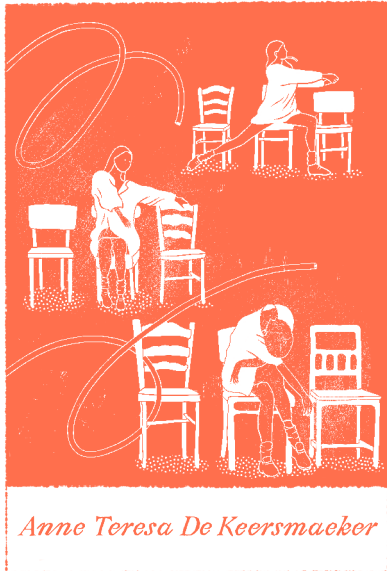


Zoon van de filosoof Gaston Berger wordt Maurice Béjart in 1927 geboren in Marseille. In 1959 creëert hij in Brussel *Le Sacre du printemps* dat door critici als schandelijk wordt beschreven maar door het publiek omarmd wordt. Maurice Huisman beslist om het werk te programmeren in het huis dat hij dan leidt, het Koninklijk Theater van de Munt. Het is daar dat in 1960 het avontuur van zijn gezelschap begint: le Ballet du XX^e siècle. Béjart die de kwalificaties “klassiek”, “modern” of “hedendaags” weigert wordt de choreograaf die het publiek aan het dansen bracht, en elk van zijn creaties wordt jubelend onthaald. In het buitenland wordt hij een van de belangrijkste ambassadeurs van de Belgische dans. In 1971 richt hij de Mudra school op in Anderlecht, een multidisciplinaire instelling met een open blik op de wereld die verschillende generaties van choreografen uit binnen-en buitenland zal opleiden. In 1987 verhuist hij van Brussel naar Lausanne waar hij zal werken tot zijn dood.

Zijn *Boléro* op de muziek van Maurice Ravel, gecreëerd voor de danseres Duska Sifnios wordt een van zijn belangrijkste werken. Het zal hernomen worden door Maïa Plissetskaïa in 1974, en vervolgens door Jorge Donn in 1979. Terwijl het ritme wordt gegeven door een groep van dansers, die rond een rode ronde tafel verschijnen, wordt de melodie gebracht door de soliste, wiens golvende bewegingen en onafgebroken heupwiegingen groter worden met het orkest. Langzaam, terwijl de muziek de ruimte opsorpt, omringen de dansers letterlijk de soliste, getooid in een vleeskleurig danspak, haar haren los. Dit bijna naakte lichaam onthult een opzettelijk erotische dans.^{1M}

Geboren in 1960 studeerde Anne Teresa De Keersmaecker een tijdje aan Mudra, de school opgericht door Maurice Béjart in Brussel, waarna ze naar New York vertrok om haar dansopleiding te vervolmaken. Ze debuteert al heel jong als choreografe met een stilistische oefening op de repetitieve muziek van Steve Reich. Muziek zal altijd de kern zijn van de werken die ze realiseert met haar gezelschap Rosas en aan P.A.R.T.S. (Performing Arts Research and Training Studios) die ze leidt in Brussel.

Op 23-jarige leeftijd creëert ze het werk *Rosas danst Rosas*, dat ze brengt als “*een reeks bewegingen en posities die uit het dagelijkse leven zijn gegrepen, eerder dan ontleend aan de traditionele danstaal.*” Gebracht door een kwartet van jonge en energieke vrouwen, steunt het werk op een minutieuze muzikale keuze, minimalistisch verspreid over vier verschillende tijden. Het publiek kan zich tegoed doen aan dit kleine vrouwenleger dat elke blik, elke polsbeweging, elke ontspanning van nek of borst danst in een uitermate precieze frasering van snelheid, impulsen en valbewegingen. Het werk dat gecreëerd werd in 1983 wordt regelmatig hernomen en staat symbool voor de stijl van ATDK. Sindsdien heeft de choreografe een zestigtal werken op haar palmares die over de hele wereld te zien waren. In 2020 vertrok ze opnieuw naar New York voor de remake van de musical *West Side Story*, een succes waarvan de voorstellingen helaas onderbroken moesten worden omwille van de COVID-19 pandemie.^{AB}



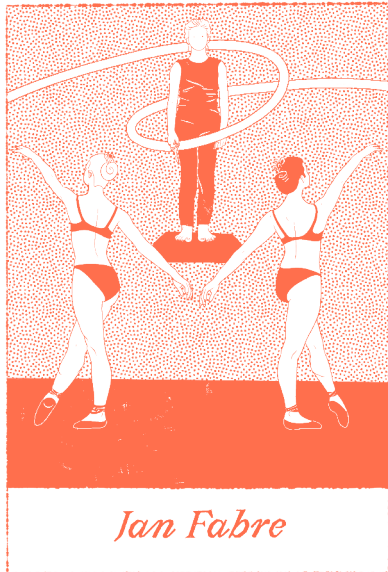


Als acteur bij Jan Fabre gaf zijn rauwe en fysieke manier van spelen al blijk van wat Wim Vandekeybus later in zijn eigen werken zal ontwikkelen; Het podium als plek van een vitale noodtoestand waar het lichaam een vorm van instinct terugvindt, een eigenschap die hij essentieel acht.

In 1986 richt hij zijn gezelschap Ultima Vez op in Brussel en het jaar daarna verschijnt zijn eerste creatie *What The Body Does Not Remember*, het manifest van zijn stijl. Opgebouwd uit onophoudelijke bewegingen van zes dansers-acteurs die zich voortdurend in de ruimte verplaatsen op percussiemuziek, worden op een spectaculaire manier stenen gegooid en opgevangen op het ritme van een helse rit. Elke beweging is gemillimeterd want het gevaar is reëel voor de dansers en danseressen voor wie, aldus de choreograaf, "*hun redding louter afhangt van hun reflexen*"¹. Een soort theatrale uiting van het instinct komt tot stand op muziek van Peter Vermeersch en Thierry De Mey die met hun brute klank de lichamen tot beweging drijven. De choreograaf ontwikkelt hier een esthetica van urgentie, een woeste en driftige dans met een sterk gevoel voor ritme en compositie.

Gedurende zijn hele loopbaan, en doorheen zijn talrijke films en theaterwerken, beoogt Wim Vandekeybus de metamorfose van onheil naar elegantie van de emotie.^{AB}

¹Wim Vandekeybus, *The Rage of Staging*, Lannoo, België, 2016, p.388



Jan Fabre

Geboren te Antwerpen in 1958 uit Jan Fabre al op jonge leeftijd zijn interesse voor beeldende kunst en dans. Zijn eerste opgemerkte creaties tonen hoe hij op het podium experimenteert met hyperventilatie. In een overvloedig en veelzijdig oeuvre zal Jan Fabre steeds de grenzen van het lichaam opzoeken zonder rekening te houden met de gebruikelijke scheidingen tussen de verschillende kunstdisciplines.

De meeste van zijn creaties voor het theater zijn bedacht als grote fresco's die een aanval inzetten op de typische theaternormen dewelke de voorkeur geven aan een vorm van verhaal en vertoog ten nadele van het lichaam. Hiervan getuigt *Das Glas im Kopf wird vom Glas* (*Het glas in het hoofd wordt glas*), het eerste deel van de trilogie *The Minds of Helena Troubleyn*. Het is het eindresultaat van zijn theatrale iconografie die zich concentreert op de probleemstelling van de Totaalkunst. Net als in de opera gaat het vaak over zelfvernietiging waaraan hij een reflectie toevoegt over het klassieke ballet, belichaamd door een extreme nauwkeurigheid en een geometrische scenografie.

Voor Jan Fabre is schoonheid ondergeschikt aan de strijd tegen de natuur. Hij die niet aarzelt om zijn dansers en danseressen te beschouwen als krijgers der schoonheid (*“Warriors of Beauty”*) beroept zich op excessen op voorwaarde dat deze ten dienste staan van de kunst. Hij provoceert niet maar wil continu de gevestigde componenten van de podiumkunst veranderen. Terwijl zijn werk als beeldend kunstenaar zich vertaalt in de schilderachtigheid van zijn choreografieën schrijft hij doorheen zijn hele oeuvre een culturele geschiedenis van het lichaam.^{AB}



Frédéric Flamand wordt in 1946 in Brussel geboren. Onder de indruk van de pedagogie van Grotowski richt hij in 1973 zijn gezelschap Plan K op in Brussel. In 1979 vestigt hij zich in een verlaten suikerraffinaderij in Molenbeek, die de Brusselse antenne van Charleroi dance zal worden, dat hij leidt van 1991 tot 2000 waarna hij de directie van het Ballet de Marseille vervoegt. Doorheen zijn hele loopbaan zal hij de relaties onderzoeken tussen het lichaam en diens stedelijke omgeving. Fervent voorstander van de ontzuiling van de verschillende artistieke disciplines zal Frédéric Flamand samenwerken met verscheidene architecten (Jean Nouvel, Zaha-Hadid,...). Hij creëert een futuristische en mechanistische trilogie met de Italiaanse videokunstenaar Fabrizio Plessi. In dit werk peilt hij naar de relatie van de mens met de technologie aan de hand van drie momenten uit de geschiedenis van de techniek: de Renaissance en de handwerksnijverheid in *La Chute d'Icare* (1989), de industriële revolutie in *Titanic* (1992) en de alomtegenwoordigheid van beeld en communicatie in *Ex Machina* (1994).

In *La Chute d'Icare*, die vertrekt van het schilderij van Bruegel, zien we op scène zowel machines en kolossale accessoires als een energetische en strakke dans. De dansers banen zich een weg in monumentale decors op muziek die repetitief, tranceachtig is. De meest emblematische scène van het werk is de solo van Icarus die het podium oversteekt gehuld in twee witte vleugels en met twee televisieschermen als ballast aan zijn voeten geregen die de overtocht moeizaam maakt, analoog aan het gewicht van het beeld in onze samenleving.^{1M}



Michèle Anne De Mey wordt in 1959 in Brussel geboren en volgt de dansopleiding aan het Mudra. Zodra ze afgestudeerd is aan de school van Bèjart danst ze in verschillende werken van Anne Teresa De Keersmaecker, waaronder *Fase* en *Rosas danst Rosas*. Daarnaast start ze zelf als choreografe met *Passé simple* (1981) en *Ballatum* (1984). In 2005 vervoegt ze Pierre Droulers, Vincent Thirion en Thierry De Mey aan het hoofd van Charleroi danse. Van haar jaren bij Charleroi danse onthoudt het publiek vooral *Kiss & Cry*, een originele creatie van de hand van Michèle Anne De Mey en Jaco Van Dormael, die bedacht werd samen met Grégory Grosjean, Thomas Gunzig, Julien Lambert en Sylvie Oliver. De voorstelling, live gefilmd, mengt film, dans, woord en theater: op de schaal van een nano-wereld waar simpele handen personages worden die dansen te midden van miniatuurlandschappen.

Ook muziek staat centraal in het werk van de choreografe; dat is onder meer het geval met de derde symfonie van Beethoven in *Sinfonia Eroïca* (1990). In dit werk voor zeven dansers dat de thematiek van het koppel en het liefdespel onderzoekt zijn dans en muziek even belangrijk. Een opeenvolging van herhalingen en pluriforme choreografische variaties. Momenten van euforie in een zich herhalende dansbeweging die doet denken aan de opwellingen van een symfonisch orkest; meer versnipperde bewegingen in speelse interacties; momenten waarop de lichamen roerloos zijn en zich loswerken van de klankimpulsen om deze beter te absorberen.^{1M}



Cie Mossoux-Bonté

Nicole Mossoux en Patrick Bonté zijn beiden in 1956 in Brussel geboren. Wanneer ze elkaar in 1984 ontmoetten is Nicole danseres opgeleid aan het Mudra, de school van Maurice Béjart en gepassioneerd door psychoanalyse; Patrick is dramaturg en regisseur. Hun eerste voorstelling, *Juste Ciel*, creëren ze bij Plan K van Frédéric Flamand in 1985. Sindsdien zag hun samenwerking de creatie van meer dan 30 werken waarin dans en theater met elkaar versmelten, hetgeen een unieke theatertaal voortbrengt die zowel het onbewuste als de gevoelswereld onderzoekt. Vreemdheid is het eerste woord dat opkomt om hun werk te beschrijven, maar intimiteit, wreedheid, wrange humor en clair-obscur volgen op de voet. Het gezelschap is erin geslaagd om een echte choreografische taal te ontwikkelen en een repertoire dat over de hele wereld te zien is.

Twin Houses, gecreëerd in 1994 is een meervoudige monoloog voor Nicole Mossoux en vijf beweegbare etalagepoppen, zonder het lichtspel te vergeten, dat zoals vaak in de voorstellingen van het gezelschap een creatie op zich is. De danseres gaat de confrontatie met haar dubbelgangers aan in een gevecht waar men niet meer weet wie, de actrice of de pop, nu eigenlijk wie manipuleert, wie heerst over de ander. De voorstelling bestaat uit een reeks korte en wrede verhalen. Ze is doorspekt met momenten van duister, zoals de gaten in ons geheugen waaruit de verontrustende en vreemde krachten die in ons huizen geboren worden.^{1M}



Alain Platel

Alain Platel werd in 1956 te Gent geboren. Hij is orthopedagoog van opleiding en selfmade regisseur. Met vrienden en familieleden sticht hij het collectief les ballets C de la B (ballets Contemporains de la Belgique). Wat begon als een studentengrap zal een van de mooiste avonturen worden van de Vlaamse golf in dans, gedragen door acteurs en dansers van alle horizons die uiting geven aan frustratie, angst en meer algemeen aan het anders zijn op een humoristische en potsierlijke wijze.

La Tristeza Complice (1995) brengt vaak burleske figuren op scène die doen denken aan personages op straat. Zoals Pina Bausch, grote inspiratiebron voor Platel, barst de belichaming van het realisme op het podium los, en zet zo alle gangbare conventies van theater op de helling terwijl het de verbeelding van het publiek blijvend prikkelt. Het stuk is een aaneenschakeling van uitspattingen doorheen talloze sketches en schakelt tussen een vrolijk volksfeest en een macaber bal. Vertrekkende van een reeks ogenschijnlijk uiteenlopende stijlen, toont Platel ons een taai menselijke natuur die vecht om te overleven. Ver verwijderd van een elitaire dans choreografeert Platel als eerste de extreme levendigheid van een verpauperde samenleving met kleurrijke personages waar de virtuositeit neigt naar de energie van de wanhoop.

Al in *La Tristeza Complice* deed de muziek van Henry Purcell (componist uit de zeventiende eeuw) haar intrede op het podium waarna de aanpak van Platel zal bestaan uit het populariseren van de meest erudiete muziek, tot zijn *Requiem* van Mozart, meesterlijk geïnterpreteerd door Fabrizio Cassol in 2018 en uitgevoerd door een groep muzikanten van over de hele wereld.^{AB}



Pierre Droulers

Geboren in 1951 te Rijsel treedt Pierre Droulers toe tot de Mudra-school van Maurice Béjart in Brussel bij diens opening in 1970. Na zijn opleiding vertrekt hij naar Polen en New York, aangetrokken door theatermakers zoals Jerzy Grotowski, Bob Wilson en door de energie van de free jazz en de Beat Generation. Hij ontwikkelt een choreografisch oeuvre rond het begrip “materiedromen”, waar hij fysieke en visuele beleving, poëtische beelden en bewegingsstijlen met elkaar verbindt.

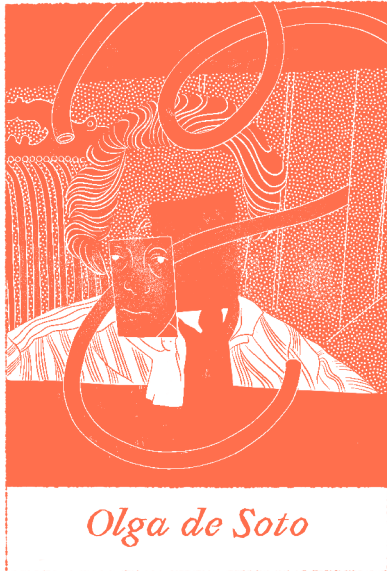
In 1996 ziet *de l'air et du vent* het licht, een van zijn belangrijkste creaties. In dit uiterst beeldend werk (gerealiseerd in samenwerking met de Belgische artieste Ann Veronica Janssens) keert Pierre Droulers terug naar de “pure dans”, naar de energie van lichamen meegesleept in een wervelwind van beweging en klank. Bouwend op de uniciteit en de inzet van vijf adembenemende vertolkers, combineert de voorstelling de materialiteit van dingen met het fijne karakter van lucht. Het scheuren van een vel papier weerklinkt als een donderslag, plastic zakken die in het rond vliegen doen denken aan een wolkenstroom.

Met texturen van klank, kleur, licht, ruimte en voorwerpen kijkt Pierre Droulers naar theater en dans met de ogen van een beeldhouwer en een landschapsarchitect. Hij nodigt ons uit om de verschillende elementen op het podium met elkaar te verenigen tot een dansend gedicht waaruit gedachten, gevoelens en emoties vloeien.^{FA}



Sidi Larbi Cherkaoui, geboren in 1976 in een Vlaams-Marokkaanse familie begint te dansen in variété-shows waarna hij zich inschrijft aan P.A.R.T.S. (Performing Arts Research and Training Studios), de school in Brussel geleid door Anne Teresa De Keersmaeker. Op prille leeftijd maakt hij al deel uit van les ballets C de la B van de zeer genereuze Alain Platel met wie hij een tijd zal samenwerken alvorens zijn eigen werken te choreograferen.

In *Rien de rien*, Cherkaoui's eerste creatie, zijn de belangrijkste ideeën reeds aanwezig van deze elastische man die erin slaagt de meest onwaarschijnlijke bewegingen te maken. Volledig bevrijd van de rigiditeit van klassieke of hedendaagse dans, hanteert Cherkaoui een stijl in functie van hetgeen hij wil uiten. Gedreven door de clash tussen culturen, door religie, uitsluiting of liefde, is het podium voor hem een plek van verzoening en integratie waar rassen, religies, culturen en leeftijden harmonieus samenleven op een misschien chaotische, maar altijd vriendelijke manier. Vaak begeleid door live muzikanten pogen de werken van Sidi Larbi Cherkaoui de vernederingen en provocaties die voortkomen uit de verwerping van het anders zijn te bezweren. In 2015 werd hij benoemd tot artistiek directeur ballet van Opera Ballet Vlaanderen.^{AB}



Olga de Soto

Olga de Soto is een choreografe in 1972 geboren in het Spaanse Valencia die woont en werkt in Brussel. Na haar studies in haar geboortestad zet ze haar opleiding verder aan het CNDC van Angers. Vanaf 1992 creëert ze haar eigen werken in dewelke ze de thema's van geheugen en overdracht aanboort. De creatie *histoire(s)* (2004) is hier een voorbeeld van en doet een breder publiek in Europa en daarbuiten kennis maken met haar werk. Het uitgangspunt is het ballet *Le Jeune Homme et la Mort* van Roland Petit en Jean Cocteau, gecreëerd in het Théâtre des Champs-Élysées in Parijs op 25 juni 1946. In plaats van het werk te hernemen beslist Olga de Soto om een gesprek aan te gaan met de toeschouwers die deze baanbrekende voorstelling in de geschiedenis van de dans hadden bijgewoond. Aan de hand van acht videogetuigenissen en hun herinneringen – vaak met hiaten – vertellen ze ons over de voorstelling, maar ook een beetje over hun leven, hun persoonlijkheden en hun tijd. Op scène zorgt een subtiel spel van monitors, beweging, video's, stilte en duister voor een ritme en een ruimte waarin woorden, emoties en beelden toestromen op zulke manier dat de voorstelling vorm krijgt door onze verbeelding.

Olga de Soto zet haar onderzoek verder naar het lichamelijke, fysieke en zintuigelijke geheugen van toeschouwers en dansers en danseressen (met name een omvangrijk project rond *La Table verte* de Kurt Jooss) in werken waar de documentaire, visuele en beeldende dimensie steeds heel belangrijk is.^{FA}



Thomas Hauert

Thomas Hauert, in 1967 geboren in Zwitserland, vestigt zich in 1991 in Brussel. Hij danst voor Anne Teresa De Keersmaeker en Pierre Droulers, waarna hij, in 1998, zijn eigen gezelschap, ZOO, opricht, met dansers met wie hij tot op de dag van vandaag samenwerkt. Hij is een van de weinige choreografen in België die een compositietechniek heeft ontwikkeld die over de hele wereld gedoceerd wordt. Vertrekkende van de improvisatie onderzoekt zijn gezelschap de relatie tussen het individu en de groep, en doet wanorde binnen orde verschijnen, en omgekeerd, creëert een vorm uit hetgeen vormeloos lijkt. Muziek krijgt een speciale plek, alsook de kostumering die als een rode draad door zijn voorstellingen loopt.

La Valse is een film van Thierry De Mey, gebaseerd op de choreografie gecreëerd door Thomas Hauert voor de voorstelling *Accords*. Het zuchten van de wind, dat van de dansers en danseressen en *La Valse* van Maurice Ravel als klankelementen, en een natuurlijk architecturaal decor als visueel kader. Nu eens op een dak dat uitkijkt over Brussel, dan weer binnen de muren van een industrieel gebouw vormen de dansers en danseressen een groep die rond zichzelf draait en van lopen overgaat in dans. Elk individu heeft zijn eigen bewegingsdynamiek maar de groep beweegt samen als een golf tot, heel subtiel, de een of de ander het synchronisme doorbreekt.^{1M}



Michèle Noiret studeerde aan de Mudra-school van Maurice Béjart in Brussel. Ze werkte gedurende vijftien jaar als soliste samen met de componist Karlheinz Stockhausen aan de realisatie van choreografieën vertrekkende van diens muzikale partituren. In 1986 richt ze een eigen gezelschap op. Haar culturele erfenis spoort haar al snel aan om de poreusheid tussen dans en de andere kunsten (poëzie, literatuur, schilderkunst, gravure, muziek en film) te onderzoeken.

Sinds 1997 experimenteert Michèle Noiret met de geluids- en visuele wisselwerking aan de hand van nieuwe technologieën die ze integreert in haar choreografieën om zo de ruimte voor creatie te “vergroten”. In *Hors-champ*, gerealiseerd in 2013, brengt ze vijf personages op scène die zich bewegen in een universum van ultra-realistische filmdecors. Door onophoudelijk te alterneren tussen enerzijds de bewegingen van de dansers en danseressen die live gefilmd worden en anderzijds de geprojecteerde beelden komt er een entre-deux tussen realiteit en fictie tot stand. Michèle Noiret verkent op die manier het haar genegen register van de hallucinatie en, door de dimensie van de zwarte doos te vergroten, onthult ze de diepte van andere emoties en van nieuwe inzichten.

De artieste verstoort graag de draad van het verhaal waarvan de omtrekken vervagen en nodigt de toeschouwer uit zich te laten meevoeren tussen droom en nachtmerrie om dichterbij dat ontastbare deel van mysterie te komen dat huist in de emotie.^{AB}



Thierry Smits

Thierry Smits wordt in 1963 in het Limburgse Koersel geboren. Hij begint een opleiding ballet in de mijnstad Beringen die hij op 17-jarige leeftijd in Brussel verderzet. Om aan de verplichte legerdienst te ontsnappen verhuist hij naar Parijs. Het is de beginperiode van de Nouvelle danse française en van de homobeweging. Thierry Smits neemt er ten volle aan deel, tussen kunst, mode, popcultuur en activisme. Na zijn terugkeer naar Brussel, treedt hij gedurende een paar maanden toe tot het Mudra waarna hij Frédéric Flamand's Plan K vervoegt. Zijn militantisme en zijn choreografisch werk zijn altijd nauw verbonden geweest. Thierry Smits heeft meer dan 30 voorstellingen gerealiseerd die schommelen tussen pure dans en dramaturgie, en wiens esthetiek als pop, queer maar ook als fijnzinnig kan beschreven worden.

In 2014 creëert hij *Cocktails*, een werk waarin hij het lichaam, seks, gender en de samenleving verkent in cabaretstijl. Hij drijft dit tot de hoogste graad zowel vormelijk (burlesk, erotisch, glitters, transformisme) als inhoudelijk (opvolging van nummers in onmiddellijk verband met de actualiteit). De ecologische crisis wordt opgeroepen door een mannelijke dictator die een nukkige meisjespop gewelddadig onder handen neemt na een wereldbol te hebben gepenetreerd. Een solo van een vrouw gekleed in een smoking geeft het thema van geld weer. Een scène waarin twee mannelijke travestieten elkaar zoenen gaat over homoseksualiteit terwijl een choreografie met baby's in plastic verwijst naar de plaats van het kind in het koppel.^{1M}



Jan Martens, geboren in 1984 studeerde onder meer aan de afdeling dans van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Sinds 2010 creëert hij zijn eigen werken en kent succes in binnen- en buitenland. Zijn aanpak vertrekt van de idee dat elk lichaam iets unieks kan uitdrukken. In die zin is Martens' choreografische vorm transparant en in directe communicatie met het publiek. Hij is niet gebonden aan een bepaalde stijl maar vindt er nieuwe uit in functie van zijn creaties.

Hiervan getuigt *The Dog Days Are Over* dat een marathon is van meer dan uur waar acht linedancers onvermoeibaar staan te trappelen op minimale banen in de ruimte. Volledig synchroon rijgen de performers subtiel verschillende passen en ritmes aan elkaar. Geïnspireerd door zowel de hedendaagse culturele scene van clubbing als repetitieve volksdansen distilleert hij er de choreografische figuren uit om deze eindeloos te herhalen. De performance, uitermate fysiek, neemt een loopje met de gebruikelijke verwachtingen van het publiek, bijvoorbeeld wat betreft de fysieke inspanning, reëel maar onzichtbaar voor het publiek, een erfenis van de klassieke dans.

Met een hele grote vrijheid en een vlijmscherpe reflectie op de virtuositeit is Jan Martens op weg om zich een plaats te veroveren in het Belgisch danslandschap door al diens karakteristieken gedegen binnenstebuiten te keren.^{AB}



Serge Aimé Coulibaly

Serge Aimé Coulibaly is een Belgische-Burkinese choreograaf en danser, in 1972 geboren te Bobo Dioulasso. Gevestigd in België werkt hij sinds 2001 in Europa en daarbuiten. Zijn Afrikaanse cultuur is de bron van inspiratie maar het is de ontmoeting met Alain Platel die bepalend zal zijn en zijn menselijk inzicht verdiept. Sedert de oprichting van zijn gezelschap Faso Danse Théâtre in Brussel in 2002 wijdt Serge Aimé Coulibaly zich aan complexe maatschappelijk thema's en poogt hij een ware positieve impuls te geven aan de jongere generaties.

Kalakuta Republik (2016) is grotendeels geïnspireerd op de muziek en de figuur van Fela Kuti, oprichter van het Kalakuta Republik-huis in Nigeria, smeltkroes van de politieke, sociale en muzikale protestbeweging van de jaren 1970. Zeven dansers en danseressen bewegen als meegesleurd in een draaikolk die de fysieke en gewelddadige energie van de Revolutie oproept. Gedurende de hele voorstelling is de ademhaling gestokt, hijgend en de lichamen opgezweept door een snelle pulsatie die de lof op het leven bezingt. “*We zullen altijd een dichter nodig hebben*”, de slagzin die gescandeerd wordt op het einde van *Kalakuta Republik* verwijst naar het verlangen van een nieuwe revolutie geleid door muziek, en waarom niet, dans.

Met zijn werk poogt Serge Aimé Coulibaly een energetische dans te creëren die vertrekt vanuit het gevoel maar ook hoop in zich draagt. De kracht van zijn expressiviteit maakt zijn werk universeel toegankelijk. Gehecht aan zijn bakermat is hij bezig met de bouw van een choreografisch centrum in zijn geboortestad in Burkina Faso.^{AB}



Mercedes Dassy is een danseres en choreografe in 1990 geboren in Brussel. Ze volgt een opleiding dans aan de Salzburg Experimental Academy of Dance (SEAD) en in New York, waarna ze begint te dansen voor verschillende choreografen, waaronder Lisbeth Gruwez, Oriane Varak of nog Leslie Mannès. Actief in de domeinen van dans, theater, performance en video-art ontwikkelt ze een choreografische taal rond een uiterst fysieke beleving van het lichaam en snijdt ze maatschappelijke thema's aan die gelinkt zijn aan de volkscultuur van de *digital natives*.

In haar solowerk *i-clit* verschijnt ze op het podium in een body, met ontblote benen en een mantel van namaakbont op haar rug. Ze playbacket een nummer van Beyoncé, “twerke” op een remix van Véronique Sanson, haar gezicht gehuld in een silicone masker met glitters. De artieste speelt met de vrouwelijke referenties en archetypes, deconstrueert ze en zet de deur open naar een nieuwe feministische beeldvorming. Slingerend tussen vormen van onderdrukking en bevrijding van het lichaam onderzoekt ze in haar werk de tegenstellingen van deze nieuwe golf van feminisme, eigen aan haar generatie: een ultra-connected, ultra-sexed pop feminisme. Met het stuk *i-clit* ontvangt Mercedes Dassy in 2018 de Prix Jo Dekmine en vestigt ze zich als een van de opkomende artiesten van de Belgische dansscène.^{AG}



Ayelen Parolin, geboren in Argentinië in 1976 studeert aan de Escuela Nacional de Danzas en aan het Teatro San Martín in Buenos Aires. Na de opleiding e.x.e.r.c.e in Montpellier komt ze naar Brussel waar ze sinds 2004 woont en werkt. In haar werken onderzoekt ze verschillende maatschappelijke thema's en de mens in al zijn diversiteit, steeds in relatie tot haar afkomst.

In de wankelende pastelkleurige ruimte van *WEG* (2019), getuigen de bewegingen van de negen dansers en een pianiste van de vele mogelijkheden van identiteit in een "caleidoscopische polyfonie". De "wegen" (vanwaar de titel van het werk), de repertoria en de bewegingen zijn gevarieerd, de toon burlesk en extravagant, ongeremd en heterocliet. De choreografe haalt haar inspiratie uit de chaostheorie en de verschijnselen van het tot stand komen van materie. Gefascineerd door de onzichtbare samenhang in de natuur, buigt Ayelen zich over de verschillende vormen van auto-organisatie binnen de context van een gemeenschap. De danser is zoals de Mens, een sociaal wezen, onafgezien van de irrationele en onsamenhangende gevoelens die erin huizen.

Ayelen Parolin, slingerend tussen precisie en spontaniteit, stelt voortdurend het proces van creatie op de proef, met als maatstaf haar uitbundige persoonlijkheid, gevoed door herinneringen en de cultuur van een ander continent, die haar eigenheid definitief verankert in het Belgische choreografische landschap.^{AB}

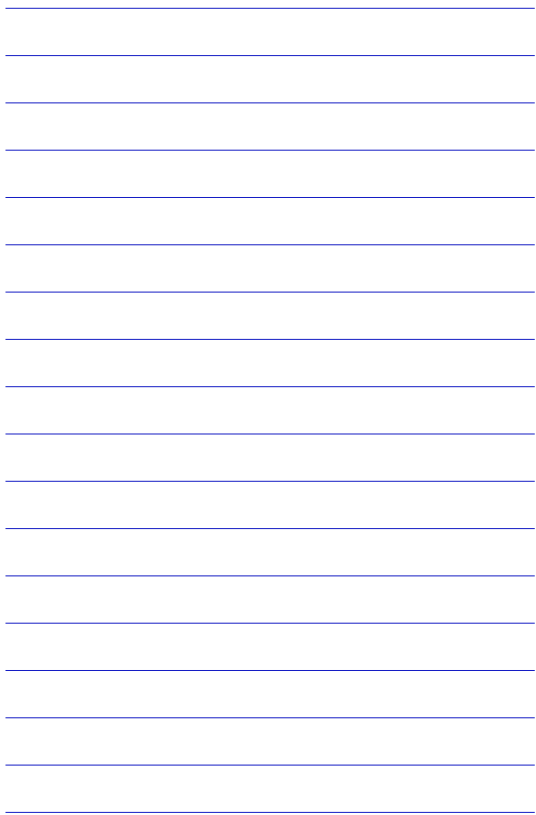


Alexander Vantournhout

Alexander Vantournhout, geboren in 1989 studeerde eenwielier, acrobatie en jongleren aan het ESAC (École Supérieure des Arts du Cirque, Brussel). Daarnaast heeft hij zich toegelegd op hedendaagse dans aan P.A.R.T.S. (Performing Arts Research and Training Studios, Brussel) en bij de grote Amerikaanse danser en choreograaf Steve Paxton. Dit dubbel parcours – choreograaf en circusartiest – heeft een specifieke fysieke taal doen ontluiken die gekenmerkt wordt door twee constanten: zijn zoektocht naar het creatief en kinetisch vermogen binnen de fysieke grenzen, en een minutieuze benadering van de grens tussen de performer en het voorwerp.

Through the Grapevine brengt Alexander en Axel Guérin samen, een twee-eiige tweeling wier morfologische verschillen gaan dienen als basis voor een briljant duet, manifest tegen verstarde vormen en speelse lofrede op de eigenheid. Het duet ontwikkelt zich als een permanente evenwichtsoefening tussen twee lichamen die hun aanwezigheid affirmeren, zonder kunstgreep, in een relatie van symmetrische samenwerking die voortdurend evolueert. Dankzij de virtuositeit van de twee artiesten, op en top precisie, ontpopt zich een eindeloos spel van vormen dat uiting geeft aan een perfect beheerste poëzie van het onvoltooide.

Alexander Vantournhout verzet zich tegen het in hokjes onderbrengen van de verschillende kunstdisciplines en experimenteert met nieuwe praxis in elk werk. Acrobatie en yoga Iyengar bijvoorbeeld zijn voor hem slechts voorwendsels om intensiever naar het lichaam te luisteren en diens oneindige mogelijkheden te exploreren.^{AB}



**Een productie van Charleroi
danse – Centre chorégraphique
de Wallonie-Bruxelles, in
samenwerking met Contredanse,
en met de financiële steun van la
Fédération Wallonie-Bruxelles,
het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en visit.brussels, in het
kader van Brussels, dance! 2021.**

Grafische vormgeving en illustratie : The Real Camille
Redactie: Fabienne Aucant, Annie Bozzini, Anne Golaz,
Isabelle Meurrens
Literatuuronderzoek: Apolline Borne
Vertaling : Steven De Craen
Met dank aan de choreografen en dansgezelschappen

© Charleroi danse, 2021

www.charleroi-danse.be